

EUROKONWERSATORIA

6. konwersatorium
koordynatorka: Joanna Różycka-Thiriet

13 stycznia 2021 r.
j.rozycka@schuman.pl

Temat: Po brexicie - co łączy teraz Unię i Zjednoczone Królestwo?

Nasz gość:

- **dr Przemysław Biskup**, Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, Szkoła Główna Handlowa

SŁOWNICZEK PRZETRWANIA

Referendum 23 czerwca 2016 roku - referendum w sprawie pozostania Zjednoczonego Królestwa w Unii, które w świetle prawa miało charakter doradczy. Premier David Cameron zapowiedział takie referendum w wystąpieniu ze stycznia 2013 roku, a jego Partia Konserwatywna obiecywała je, idąc do wyborów parlamentarnych w 2015. Cały pomysł wziął się z walki Camerona o utrzymanie władzy w łonie własnego ugrupowania i rozgrywki międzypartyjnej na arenie krajowej (konserwatyści starali się o eurosceptyczny elektorat i ostatecznie wygrali wybory). Cameron postawił sobie za cel, by przed referendum zreformować UE (Brytyjczycy mieli zagłosować za pozostaniem w zreformowanej Unii). Brytyjski premier rozmawiał z unijnymi przywódcami o zmianach w Unii i o warunkach członkostwa UK w UE. Gdy w lutym 2016 strona unijna przedstawiła swoją ofertę porozumienia ze Zjednoczonym Królestwem (reformy UE w 4 obszarach), David Cameron uznał, że wypełnił swoje zobowiązanie dotyczące zreformowania Unii i teraz wyborcy mogą już zdecydować o pozostaniu lub opuszczeniu UE. 23 czerwca 2016 roku 48,1% głosujących w referendum odpowiedziało, że Zjednoczone Królestwo powinno pozostać w Unii. Przeciw było 51,9%. Frekwencja wyniosła 72,2%. Największe poparcie dla pozostania w Unii było w Szkocji i Irlandii Północnej, ale tam była również najniższa frekwencja. Najwięcej osób zagłosowało za brexitem w Anglii. 24 czerwca 2016 roku David Cameron podał się do dymisji.

Artykuł 50 Traktatu o Unii Europejskiej – precyzuje procedurę wystąpienia państwa członkowskiego z Unii Europejskiej. Wprowadzony został do traktatu dopiero podczas ostatniej reformy (weszła w życie w 2009 roku). Wcześniej przepisy nie przewidywały wprost takiej możliwości. Zgodnie z art. 50 państwo informuje Radę Europejską o zamiarze wystąpienia (Zjednoczone Królestwo notyfikowało swą decyzję 29 marca 2017 roku). Rada Europejska ustala wytyczne negocjacji. W imieniu Unii negocjacje prowadzi Komisja Europejska. Decyzję o zawarciu umowy o opuszczeniu Unii podejmuje Rada większością kwalifikowaną, za zgodą Parlamentu Europejskiego. Art. 50 przewiduje, że kraj przestaje podlegać unijnym traktatom (a więc przestaje być członkiem UE) w dniu wejścia w życie takiej umowy lub, jeśli nie została wynegocjowana, 2 lata po zgłoszeniu zamiaru opuszczenia UE (w przypadku Zjednoczonego Królestwa miał to pierwotnie być 29 marca 2019 roku). Jednak Rada Europejska może jednomyślnie wydłużyć okres negocjacji (tak się stało w przypadku Brytyjczyków). Ostatecznie umowa o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa z UE została uzgodniona 17 października 2019 roku, a weszła w życie 1 lutego 2020 roku. Zakładała okres przejściowy do końca 2020 roku, umożliwiającą wynegocjowanie kolejnej umowy, tym razem dotyczącej przyszłej współpracy. Najważniejszymi punktami negocjacji UE-UK dotyczących wyjścia z Unii były m.in. ochrona praw obywateli UE i obywateli Zjednoczonego Królestwa po brexicie, zobowiązania finansowe Zjednoczonego Królestwa wobec Unii oraz kwestia granicy między Irlandią i Irlandią Północną (uniknięcie tzw. twardej granicy, *hard border*).

Umowa o handlu i współpracy między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej z jednej strony a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z drugiej – umowa uzgodniona 24 grudnia regulująca stosunki między Zjednoczonym Królestwem i Unią Europejską po zakończeniu okresu przejściowego (po 31 grudnia 2020

roku). 29 grudnia Rada UE podjęła decyzję w sprawie jej podpisania i tymczasowego stosowania od 1 stycznia 2021 roku, pomimo że z braku czasu nie dopełniono standardowych procedur (np. Parlament Europejski ma rozpatrzyć umowę dopiero na sesji w lutym br.). Wersja angielska umowy liczy aż 1246 stron. Forum współpracy między UE i UK będzie Rada Partnerstwa. Zgodnie z porozumieniem Zjednoczone Królestwo nie będzie już częścią unii celnej ani wspólnego rynku, ale między stronami nie zostaną wprowadzone cła ani ograniczenia ilościowe w handlu. Umowa reguluje przewozy w transporcie drogowym, lotniczym i morskim - zapewni ciągłość świadczenia usług transportowych. Do końca negocjacji rozmawiano o zagadnieniach związanych z konkurencją, o rybołówstwie i egzekwowaniu postanowień umowy w przyszłości. Połowa poruszanych w umowie obszarów nie jest związana z gospodarką (są tam np. omówione kwestie związane z bezpieczeństwem). Równocześnie zawarto dwie inne umowy - umowę w sprawie procedur bezpieczeństwa na potrzeby wymiany i ochrony informacji niejawnych oraz umowę o współpracy w zakresie bezpiecznego i pokojowego wykorzystania energii jądrowej.

DOBRCZE POWIEDZIANE – FRAZA DNIA

W końcu znaleźliśmy porozumienie. To była długa i kręta droga. Ale mamy dobrą umowę. Jest sprawiedliwa i zrównoważona. A to dobra i odpowiedzialna rzecz dla obu stron. Negocjacje były bardzo trudne. Ale gra się toczyła o tak wiele dla tak wielu, warto było walczyć o tę umowę.(...)

Na zakończenie zwińczonych sukcesem negocjacji normalnie czuję radość. Ale dziś czuję tylko cichą satysfakcję i, szczerze mówiąc, ulgę. Wiem, że dla niektórych to trudny dzień. I naszym przyjaciółom w Zjednoczonym Królestwie chcę powiedzieć: rozstanie to taki słodki smutek. Ale używając wersu z T.S. Eliota: „To, co nazywamy początkiem, jest często końcem. A zakończyć, to często rozpocząć”. Więc wszystkim Europejczykom mówię: czas zostawić brexit za sobą. Nasza przyszłość wykuwa się w Europie.

- fragment wypowiedzi przewodniczącej Komisji Ursuli von der Leyen na konferencji po zakończeniu negocjacji 24 grudnia 2020 roku.

Dzisiejszy dzień jest dniem ulgi. Ale naznaczonym pewnym smutkiem. (...) Zjednoczone Królestwo zdecydowało się na opuszczenie Unii Europejskiej i jednolitego rynku. Na zrezygnowanie z praw i korzyści państwa członkowskiego. Ta umowa nie powieli tych praw i korzyści. Pomimo tej umowy z 1 stycznia (...) zajdą więc prawdziwe zmiany dla wielu obywateli i przedsiębiorstw. (...)

Przez te 4,5 roku siłą Unii Europejskiej była jedność i solidarność wszystkich państw członkowskich i z Parlamentem Europejskim. To był dla mnie zaszczyt uczestniczyć w tej jedności Europejczyków.

- fragment wypowiedzi głównego negocjatora Michela Barniera na konferencji 24 grudnia 2020 roku, nawiązujący do tego, że w trakcie negocjacji państwa członkowskie zdołały utrzymać wspólny front i nie prowadziły na boku rozmów z Brytyjczykami, obchodząc wspólne wytyczne negocjacyjne.

PORTRETY MNIEJ ZNANYCH MĘŻCZYZN I KOBIET

Autor: Foto-AG Gymnasium
Melle Źródło: Wikipedia

Głównym negocjatorem UE ds. brexitu (a konkretnie przedstawicielem Komisji Europejskiej prowadzącej negocjacje) był Francuz **Michel Barnier** (ur. w 1951 roku). Objął to stanowisko w 2016. Kuluary Brukseli to dla niego nie pierwsza. W swojej długiej karierze politycznej był nie tylko francuskim ministrem środowiska (1993-1995), ministrem do spraw europejskich (1995-1997), ministrem spraw zagranicznych (2004-2005), ministrem rolnictwa i rybołówstwa (2007-2009), ale także członkiem Komisji Europejskiej - komisarzem ds. polityki regionalnej i reformy unijnych instytucji (1999-2004), a następnie ds. rynku wewnętrznego i usług (2010-2014). W latach 2009-2010 był posłem do Parlamentu Europejskiego (zrezygnował po objęciu teki komisarza). Związany jest z prawicą (Europejską Partią Ludową).

Co-funded by the
Europe for Citizens Programme
of the European Union

Działania Fundacji Schumana są współfinansowane przez Unię Europejską
w ramach Programu Europa dla Obywateli.

Eurokonwersatoria objęte są honorowym patronatem Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej w Polsce.